

DATO
9. august 2023**Den demografiske udvikling på skoleområdet**

Sammenfatning:

- De kommende 5 år forventes et fald i antallet af børn og unge i skolealderen på 290 personer.
- Der ses en stigning i andelen af børn og unge, benytter fri- eller privatskole.
- Der ses en stigning i andelen af børn og unge, som har behov for et specialtilbud, denne stigning resulterer i et behov for budgettilførsel på 4,2 mio. kr. set ift. det allerede tildelte administrative budget på området.

På Kommunalbestyrelsens planseminar 2023 blev det besluttet, at det eksisterende notat fra 2022 vedrørende konsekvenser og perspektiver af den demografiske udvikling på skoleområdet skulle opdateres. Notatet indgår i materialet til Budgetseminar for 2024.

Baggrund

På landsplan er der siden skoleåret 2017/18 sket et fald i antallet af børn, som går i grundskole (dvs. både folkeskole og friskoler). Denne tendens ses også i Kalundborg Kommune (uddannelsesstatistik.dk).

Samtidig har der på landsplan siden skoleåret 2017/18 været en udvikling henimod, at en større andel af eleverne undervises i specialtilbud (VIVE 2022). Samme tendens gør sig gældende i Kalundborg Kommune, hvor der visiteres flere elever til inklusionscentre og på specialskolerne.

På baggrund af et stigende antal elever i inklusionscentre og på specialskolerne tilførte Kommunalbestyrelsen i Budget 2022 10,6 mio. kr. ekstra til specialtilbuddene, samt 3,5 mio. kr. ekstra i Budget 2023. Dette blev bl.a. finansieret ved, at de statslige midler til et generelt løft af folkeskolen blev målrettet til ansættelse af lærere i inklusionscentre og på specialskolerne.

Dette notat indeholder først en beskrivelse af den forventede udvikling af antal børn i skolealderen i de kommende 5 år. Derefter beskrives de seneste års udvikling i antallet af elever i specialtilbud, samt den forventede udvikling i 2024.

Udviklingen i børnetal

På vegne af Kalundborg Kommune udfærdiger COWI hvert år en befolkningsprognose, som beskriver befolkningsudviklingen i hele Kalundborg Kommune. Prognosen beskriver desuden, hvordan aldersfordelingen og den geografiske fordeling af befolkningen forventes at udvikle sig. Prognosen tager højde for tilflytningsmønstre og planlagte nye boliger. Der kan dog være afvigelser mellem prognosen og hvordan børnetallet rent faktisk udvikler sig, grundet statistisk usikkerhed.

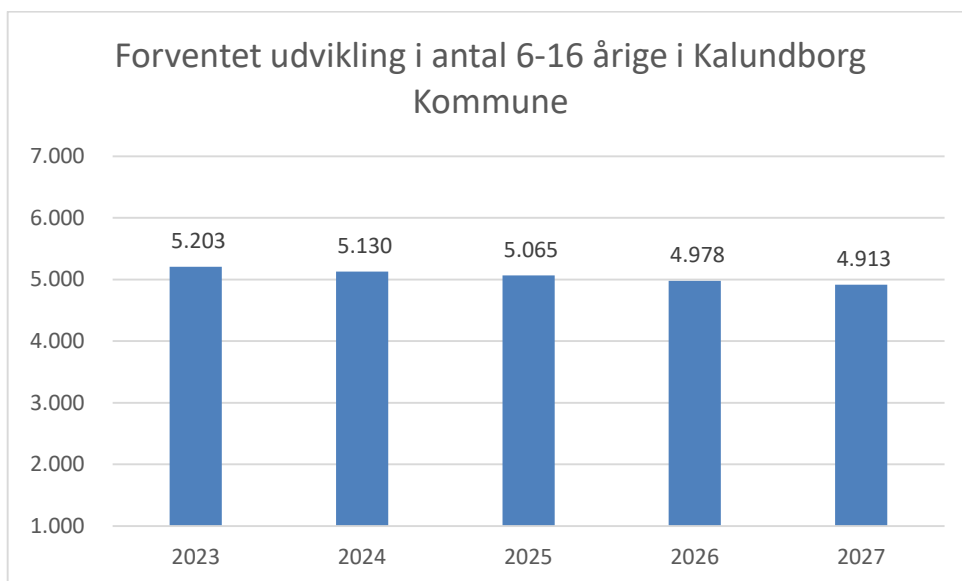
I år består befolkningsprognosen af tal fra 2023, som fremskrives til 2041. Jo længere en prognose peger ud i fremtiden, jo større er usikkerheden omkring tallene. Derfor fokuseres på årene 2023-2027.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Michael Larsen
Fagcenter for Børn, Læring og Uddannelse
Telefon, direkte: 59 53 55 01

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

I forhold til skoleområdet er det relevant at se på, hvordan antallet af børn i skolealderen (7-16 år) forventes at udvikle sig. I prognosen indgår alle børn og unge i alderen 7-16 år bosat i Kalundborg Kommune, også selvom de ikke benytter et af kommunens undervisningstilbud. Af prognosen fremgår det, at aldersgruppen 7-16 år i 2023 består af 5.203 børn og unge. Diagrammet herunder viser den forventede udvikling i denne aldersgruppe de kommende 5 år. Det fremgår, at der forventes et fald på 290 børn og unge i perioden, så der i 2027 vil være i alt 4.913 børn og unge i skolealderen bosiddende i Kalundborg Kommune. Faldet forventes at ske nogenlunde jævnt over den 5-årige periode.

Ses der længere ud i fremtiden, forventes børnetallet at stabilisere sig omkring år 2030 og fra år 2030 frem til 2041 forventes børnetallet at stige langsomt igen. Ifølge prognosen vil der være 5.237 børn og unge i aldersgruppen 7-16 år bosiddende i Kalundborg Kommune i år 2041. Dog gøres opmærksom på, at der kan være større usikkerhed forbundet med prognosen, jo længere frem i tiden, man kigger.

Udviklingen i elevtal de seneste 10 år

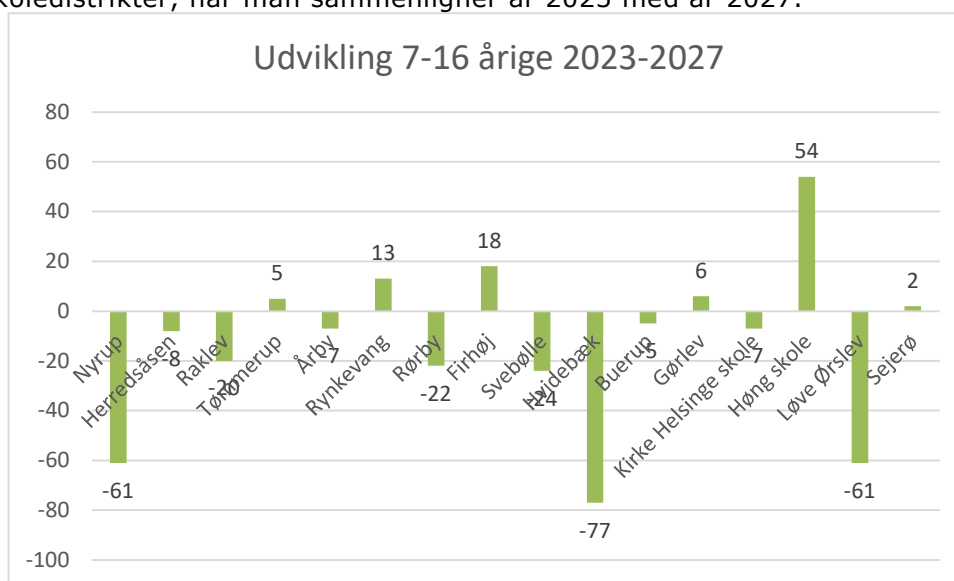
Nedenfor ses udviklingen af elevtallet fordelt på de enkelte folkeskoler, inklusionscentre og specialskoler. Der gøres opmærksom på, at elevtallene i tabellen herunder ikke kan sammenlignes direkte med børnetallene i ovenstående diagram, da det kun er en del af de børn, som bor i kommunen, der indskrives på folkeskolerne og et barn som bor i Kommunen kan gå i skole i en anden kommune.

Skole	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Firhøjskolen	289	251	235	235	232	220	213	177	173	165	156
Sejerø Skole	22	18	20	20	16	16	16	16	13	14	16
Svebølle Skole	305	312	302	280	285	297	277	281	293	305	278
Gørlev Skole	237	234	220	206	184	180	165	168	157	149	129
Gørlev Skole inklusionscenter			33	28	32	36	42	42	46	48	43
Kirke-Helsing Skole	215	206	193	190	168	158	145	137	141	124	112
Hvidebækskolen	287	316	307	304	329	304	286	278	261	244	214
Hvidebækskolen inklusionscenter			27	30	31	29	31	37	44	45	28
Rørby Skole	121	125	117	121	97	82	84	75	75	73	66
Buerup Skole	61	87	91	83	85	86	86	79	86	87	90
Høng Skole	545	542	559	529	515	483	468	448	426	417	407
Løve-Ørslev Skole	101	96	103	98	105	107	94	86	84	79	73
Nyrupskolen	467	430	423	406	432	408	423	451	449	446	455
Raklev Skole	177	183	189	184	166	141	123	105	93	77	70
Rynkevangskolen	397	381	330	352	356	349	365	376	375	365	359
Rynkevangskolen inklusionscenter			74	65	54	52	44	57	63	64	77
Røsnæs Skole og Børnehus	78	74	79	73	57	69					
Tømmerup Skole	88	72	90	108	116	120	117	111	107	100	89
Årby Skole	204	193	172	162	162	172	159	144	142	126	119
Skolen på Herredsåsen	842	905	849	866	893	869	772	629	552	509	489
I alt	4.436	4.425	4.413	4.340	4.315	4.178	3.910	3.697	3.580	3.437	3270
Kathøj Svallerup Skole						103	113	108	104	130	153
Specialcenter Sigrid Undset	80	82	92	92	86	77	72	70	70	67	94
I alt	80	82	92	92	86	180	185	178	174	197	247

*Elevter i inklusionscentre tæller med i den skole hvor de er indskrevet. Der kan komme tilpasning i de endelige elevtal for skoleåret 2022/23.

Fremadrettet udvikling i børnetal fordelt på skoledistrikter

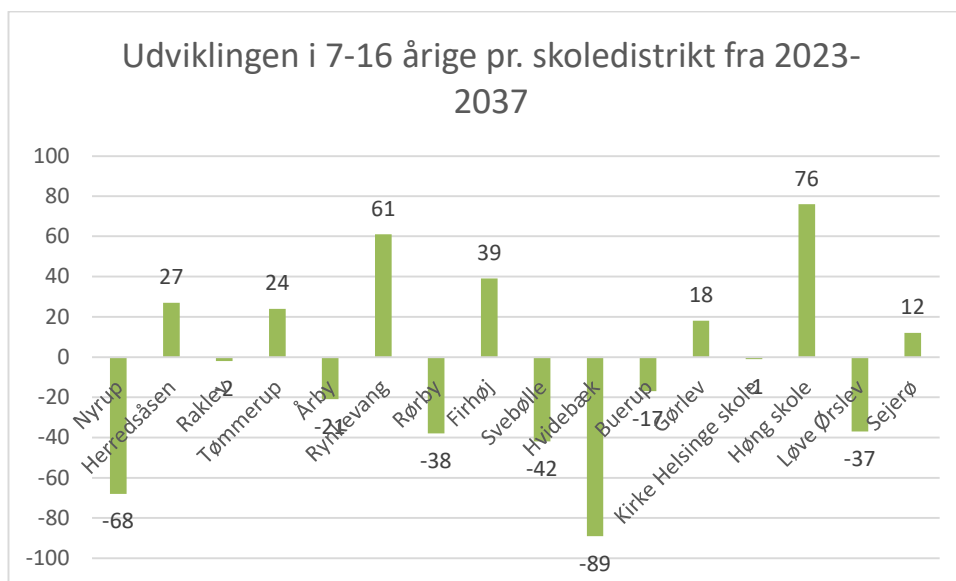
Ved at se på den forventede udvikling i børnetal i de enkelte skoledistrikter, kan der dannes et billede af den geografiske fordeling af børn i skolealderen i kommunen. Den nedenstående graf viser, hvor mange færre eller flere børn, der forventes at bo i de enkelte skoledistrikter, når man sammenligner år 2023 med år 2027.

I skoledistrikterne Tømmerup, Rynkevang, Firhøj og Høng forventes der at komme flere børn og unge. I de resterende skoledistrikter forventes der at komme færre børn og unge. Særligt store fald i børnetallet forventes i Nyrupskolens, Hvidebæks og Løve Ørslev skolers

skoledistrikter. I alt forventes et fald på 189 for de 7-16 årige bosat i hele kommunen over perioden.

Befolkningsprognosen giver desuden mulighed for at se den forventede udvikling i børnetallet længere frem i tiden. Nedenstående diagram viser udviklingen i antallet af 7-16-årige i hele den 14-årige periode fra 2023 til 2037. For hvert skoledistrikt vises, hvor mange færre eller flere børn, der forventes at bo, når man sammenligner år 2023 med år 2037. I alt forventes et fald på 42 børn og unge i aldersgruppen 7-16 årig over perioden.

Sammenlignes de to diagrammer, ses det, at distrikterne for Hvidebækskolen og Nyrupskolen, hvor der forventes et særligt stort fald i antallet af elever frem mod 2027, forventes at få et yderligere fald i børnetallet fra 2027 til 2036, dog er faldet betydeligt mindre efter 2027.

Rynkevangskolens og Høng Skoles distrikter forventes begge at få flere end 40 børn og unge mere i aldersgruppen 5-17 år i perioden fra 2022 til 2036.

Udviklingen i skolestartere

Det kan desuden være relevant at se på, hvor mange 6-årige børn, som forventes at bo i de enkelte skoledistrikter i fremtiden, da denne gruppe udgør de børn, som potentielt kan starte i 0. klasse på de enkelte folkeskoler.

Tabellen herunder illustrerer sammenhængen mellem antallet af børn bosiddende i et skoledistrikt og antallet, som bliver indskrevet på de enkelte folkeskoler, med kommende skoleår (2023/24) som eksempel. Det er ikke alle 6-årige børn, som er klar til skolestart, og en del af børnene kan starte på andre folkeskoler end distriktsskolen, friskoler eller skoler i andre kommuner. Derfor vil der være forskel på, hvor mange børn, der bor i et distrikt, og hvor mange der starter i 0. klasse på folkeskolen i distriktet.

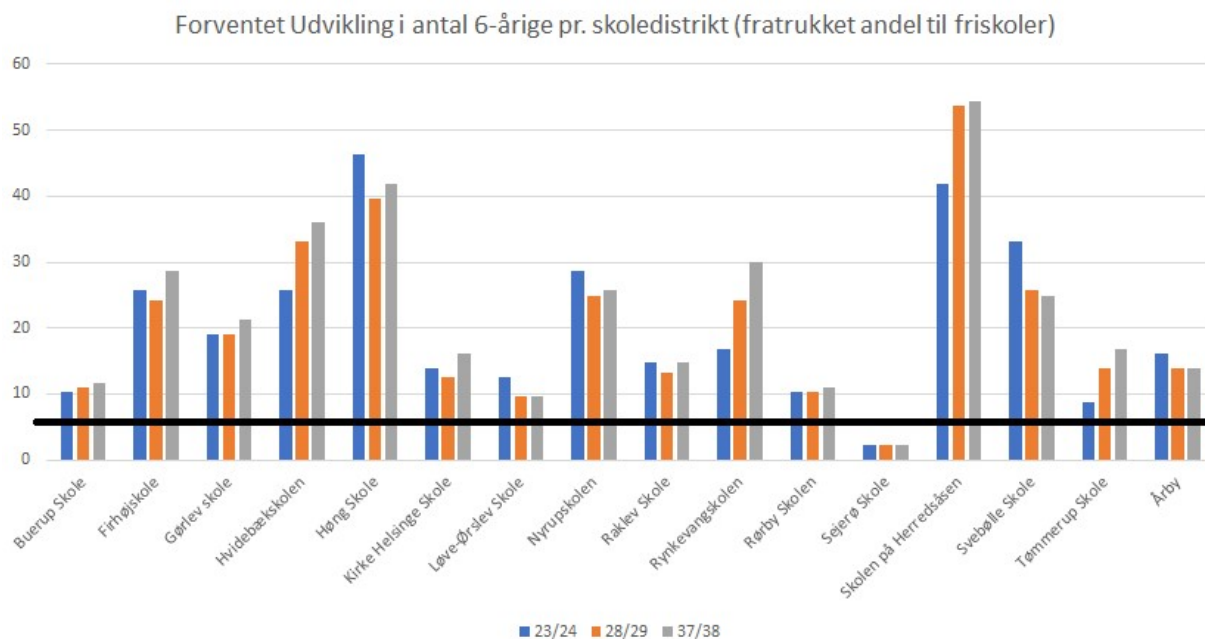
Antal 6-årige børn i skoleåret 2023/24			
Skoler	Antal 6-årige bosiddende i distriktet	Antal børn som kunne forventes indskrevet (fratrasket andel til privat- og friskoler)	Faktiske antal børn indskrevet i skole inkl. Børn fra andre distrikter pr. 01.06.2023
Buerup Skole	14	10	10
Firhøjsskole	35	26	18
Gørlev skole	26	19	13
Hvidebækskolen	35	26	11
Høng Skole	63	46	39
Kirke Helsing Skole	19	14	11
Løve-Ørslev Skole	17	12	12
Nyrupskolen	39	29	46
Raklev Skole	20	15	8
Rynkevangskolen	23	17	21
Rørby Skolen	14	10	15
Sejerø Skole	3	2	3
Skolen på Herredsåsen	57	42	41
Svebølle Skole	45	33	22
Tømmerup Skole	12	9	3
Årby	22	16	19

Privat og friskoler

Skoler/skoledistrikter	Indmeldte elever 2023	Bosiddende 7-16 årig 2023
Nyrup	455	444
Herredsåsen	489	749
Raklev	70	223
Tømmerup	89	215
Årby	119	232
Rynkevang	436	357
Rørby	66	197
Firhøj	156	369
Svebølle	278	399
Hvidebæk	242	593
Buerup	90	190
Gørlev	172	276
Kirke Helsing skole	112	239
Høng skole	407	520
Løve Ørslev	73	175
Sejerø	16	21
Kathøj-Svallerup	153	0
Sigrid Undset	94	0
I alt	3517	5199

Der er 5.199 børn og unge i alderen 7-16 år som bor i kommunen, der går 3.517 elever i kommunens undervisningstilbud (inkl. Inklusionscentre og specialskoler). En lille del af de indskrevne elever kommer fra andre kommuner i år 2022/23 er det 53 elever, tilsvarende går ca. 200 af de 7-16 årig bosat i Kalundborg Kommune i skole udenfor kommunen. Hertil kommer at ca. 1.480 af de bosatte 7-16 årig gik i fri- og privatskoler i 2022. Dvs. en andel på godt 28% vælger privat- eller friskole. Til sammenligning er det tilsvarende tal på landsplan 18%. (inkl. Specialskoleelever jf. [Dansk Statistik](#))

Diagrammet herunder viser det forventede antal 6-årige børn, som er bosiddende i skoledistrikterne i år og om hhv. 5 år og 14 år. Antallet af børn fraregnet den del, som må forventes at starte i friskole. Der kan dog være store forskelle fra skoledistrikt til skoledistrikt. Kigges der på den andel af eleverne, som vælger privatskoler, er andelen steget 0,48% i snit over de sidste 13 år. Denne udvikling fremskrives til 2036 i nedenstående diagram. Den sorte streg illustrerer det antal elever (5), som skal til for at oprette en 0. klasse.

Diagrammet viser umiddelbart, at kun Sejersø Skole kan forventes ikke at kunne samle 5 elever til en 0. Klasse. På Sejersø Skole undervises eleverne normalt sammen på tværs af flere klassetrin, da skolen har et meget lille elevgrundlag, så denne praksis kan fortsætte uændret. Dog er det vigtigt at være opmærksom på de store forskelle i hvor mange forældre, som vælger friskoler eller andre folkeskoler i de enkelte distrikter. Dermed kan der muligvis også på andre skoler være så få elever indskrevet, at der ikke kan oprettes en 0. klasse.

Udvikling af antal børn i specialtilbud

Børn og unge, som har særlige behov, der ikke kan imødekommes i de almene dagtilbud og skoler, visiteres til et specialtilbud. I Kalundborg Kommune findes følgende specialtilbud til børn og unge.

Nedenstående tabel viser specialtilbuddene på henholdsvis dagtilbuds- og skoleområdet.

Dagtilbud	Skole
Ressourcedagtilbud	Inklusionscenter Gørlev
Specialinstitutionen Lærkereden	Inklusionscenter Hvidebæk
	Inklusionscenter Rynkevang
	Kathøj Svallerup Skole (på to matrikler)
	Sigrid Undset Skolen
	Sprogklasserne på Årby

Fagcenter Børn, Læring og Uddannelse samarbejder med Fagcenter Børn og Familie igennem Det Fælles Visitationsudvalg omkring visitation af børn og unge med behov for særlige skole- og dagtilbud. Der holdes visitationsmøde en gang om måneden, hvor det beslutes, om de pågældende børn og unge skal visiteres til et specialtilbud og i så fald hvilket specialtilbud, de skal visiteres til. Der overvejes kontinuerligt andre mødekadencer, f.eks. en gang pr. kvartal.

Henover de seneste år er der foretaget en tiltagende skærpelse af visitationsudvalgets vurderinger med henblik på balancen mellem, at de børn som har behov for et specialtilbud bliver visiteret hertil og de børn som potentielt kan rummes i almenområdet tilbydes nogle rammer sammen med øvrige børn i almenområdet.

Sidste år udarbejdede administrationen et tilsvarende budgetnotat, der beskrev den demografiske udvikling på specialområdet. Dengang sås en markant stigning i antallet af børn og unge med behov for et specialtilbud.

Udover et generelt fald i antallet af elever i skolealderen, så forventes ifølge prognosen, at en større andel af disse elever har skoletilbud udenfor almenområdet. I år 2023 er der budgetteret med 425 børn i indskrevet på specialområdet svarene til ca. 12% af det samlede antal elever i Kommunen.

Forventet antal børn i specialtilbud		
	Elevtalsprognose pr. 1. maj 2024	Elevtalsprognose pr. 1. juni 2024
Gørlev IC	49	51
Hvidebæk IC	29	31
Rynkevang IC	67	76
Sigrid Undset Skolen	91	92
Svallerup Skole	75	79
Kathøj Skole	84	85
Special børnehave		
Lærkereden	25	25
I alt	420	439

*Elevtalsprognosen pr. 1. juni er justeret for de børn, som er visiteret, men ikke indskrevne pr. 1./6. 2023.

Som det kan ses af ovenstående tabel, må der også i år 2024, forventes en stigning i antallet af elever i specialtilbud i Kalundborg Kommune. Den samlet stigning forventes i år at være på yderligere 19 børn, set ift. den prognose som blev meldt ind i maj 2024. Der opleves en fortsat en forskydning, hvor flere elever end tidligere indstilles til de mere indgribende tilbud på specialskolerne, frem for til inklusionscentre. Der gøres opmærksom på, at en plads på specialskolerne Specialcenter Sigrid Undset og Kathøj-Svallerup Skole er dyrere end en plads på inklusionscentre.

Forventede udgifter i specialtilbud		
Skoler	Administrative budgettal 2024	Elevtalsprognose 1/8 pr 1. juni
Gørlev IC	10.698.104	11.102.104
Hvidebæk IC	6.602.904	7.006.904
Rynkevang IC	14.441.204	16.259.104
Sigrid Undset Skolen	22.411.218	22.803.672
Svallerup Skole	22.381.200	23.574.900
Kathøj Skole	29.311.400	29.660.400
Special børnehave	-	
Lærkereden	5.582.468	5.582.468
I alt	111.428.498	115.989.552

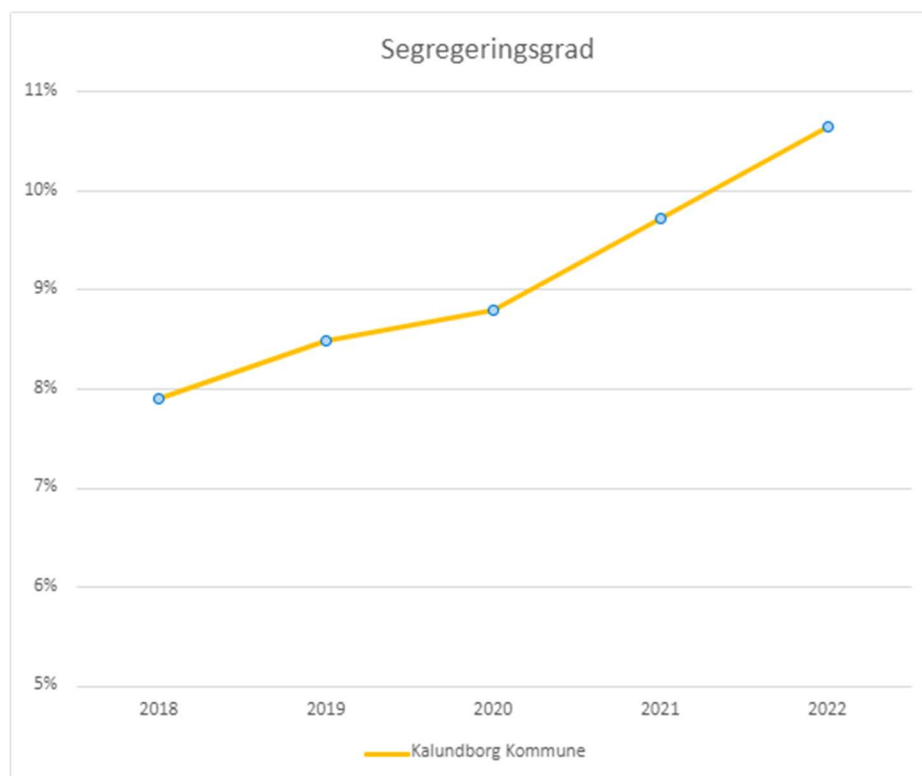
Tabel: Forventede økonomiske konsekvenser af øget antal kendte elever til start i specialtilbud for skoleåret 2023/24. Den benyttede ressourcefordelingsmodel er for 2024.

Der indmeldes elevtalsprognose til Økonomi pr. 15 maj, herudfra beregner Økonomi et budget for 2024. Der holdes efterfølgende visitationsmøde, hvor der visiteres yderligere 19 elever, svarende til en yderligere udgift på området på 4.561.054kr.

Af de yderligere 19 elever visiteret til specialtilbud, er 14 blevet visiteret fra almenskoler i Kalundborg Kommune. Der er kan derfor spares på tildelingen til almenskolerne. Taksten for én elev på almenområdet i 2024 er 23.070 kr. i ren elevtildeling (dertil kommer tildeling til klassen mm). Den rene elevtildeling, som ville være givet til de 14 elever på almenskolerne, udgør i alt 322.980 kr. som ikke længere skal afholdes på almenskoleområdet, da pengene følger eleven. Dette beløb skal derfor modregnes den øgede udgift til specialundervisning på 4.561.054 kr., svarende til en yderligere udgift på området på i alt **4.238.074 kr.**

Andelen af elever i specialtilbud

Nedenstående graf viser andelen af segregerede elever, som i løbet af et år er blevet segregeret til specialundervisning. Andelen af elever som segregeres til specialtilbud, er støt stigende.

Den generelle tendens er, at en større andel af børn og unge undervises i specialiserede tilbud jf. VIVE 2022. Udviklingen fra sidste periode, hvor antallet af visitationer til det specialiserede område blev forøget, ser ud til at fortsætte.

En større andel af visiterede elever betyder dels flere sager i PPR og sager, der skal behandles af det Fælles Visitationsudvalg. Denne stigning medfører potentielt også flere klagesager.

Udvikling i antal sager i PPR

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) inddrages i sager, hvor børn eller unge er udfordret på deres trivsel, læring og muligheder for at udvikle sig. Inden et barn visiteres til et specialtilbud, skal PPR udarbejde en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) af barnets behov for støtte. Når flere børn indstilles til et specialtilbud, betyder det dermed også flere sager i PPR.

På landsplan ses en stigning i antallet af børn og unge med psykisk mistrivsel (VIVE 2021). Dette vil typisk skabe større behov for inddragelse af PPR, og derved potentielt længere ventetid på hjælp fra PPR, hvilket også er tilfældet i Kalundborg Kommune.

I tabellen herunder ses en oversigt over antallet af nye PPR-sager i Kalundborg Kommune de seneste tre skoleår. Det fremgår, at der siden skoleåret 2019/20 er sket en væsentlig stigning i antallet af sager. Da indeværende skoleår endnu ikke er afsluttet, forventes det endelige antal sager i 2022/23 at blive højere end angivet i tabellen. Der er ikke i samme periode ansat flere årsværk i PPR.

Skoleår	Nye PPR Samarbejdsaftaler dagtilbudsområdet	Nye PPR Samarbejdsaftaler skoleområdet	Nye Samarbejdsaftaler i alt pr. skoleår
2019/2020	121	97	218
2020/2021	120	172	292
2021/2022	155	181	336
2022/2023	167	190	357*

*Da samarbejdsaftalerne gøres op manuelt, er de seneste tal som forefindes fra den 26./6. 2023.

Det fremadrettede arbejde

I 2022 udgave VIVE en omfattende evaluering af inklusion og specialpædagogisk bistand på landsplan (VIVE 2022). Evalueringen viste blandt andet, at der på landsplan var sket en stigning i andelen af elever, som var diagnosticeret med en adfærdsforstyrrelse, en autismspektrumforstyrrelse eller med en psykisk lidelse. Som nævnt viste rapporten desuden, at der siden 2016 var sket en stigning i andelen af elever, som undervises i segregerede specialtilbud.

Børn- og Familieudvalget godkendte Handleplan for udviklingen af den pædagogiske og faglige kvalitet i samspillet mellem almen- og specialtilbud den 4. oktober 2022. Handleplanen indeholder seks mål, der har fokus på at skabe stærke inkluderende læringsmiljøer, og stærke specialpædagogiske kompetencer på almenskolerne, inklusionscentrene og specialskolerne. Handleplanen skal bidrage til, at flere elever kan være en del af børnefællesskabet i almeskolen. Dette skal bl.a. ske via et større fokus på revisitation og progression i indsatserne